

et magának
hírek, hang-
val, ha é
szerzi be.
alkatész-
A vevők
gyár meg-
ot a leg-
7.

Szerkesztőség Kiadó-
hivatal és nyomda

Erecz-Jisráél, St. Baron
Fap. (Brassai-utca) 10

Tel.: Szerkesztősé-
g Kiadóhivatal - 317
H. Sz. - 358

Írászatok kizárólag a
Szerkesztőséghez cím-
zendők. Kéziratokat nem
vissza.

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Romániában

Egész évre -- 850
Félévre -- 460
Negyedévre -- 240
Egy hónapra -- 85
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 4 lei
Bukarestben -- 5.--

Csehszlovákiában

Egy hónapra -- 35.--
Egy szám -- 1.50

1925 november 14 Szombat

Cluj-Kolozsvár * VIII. évfolyam * 261 szám

5686. Marchesvan 27

Az erdélyi zsidóság egyévi Palesztina-munkája

A hatodik országgrési konferencia jelentőségét és felkészültségét mi sem bizonyítja jobban, mint az a vaskos Palesztina-könyv, melyet „Erecz Jisráél” címen a Keren Kajemet Lőjiszráél és a Keren Hajjeszód erdélyi vezetősége adott ki. Ez az első erdélyi Palesztina-könyv hármasteljesít. Elsősorban kézikönyvül szolgál azoknak, akik akár mint turisták, akár pedig mint emigránsok Palesztinába akarnak kimenni. Ez a kis „turista könyv” nem elégszik meg a látóvalok felsorakoztatásával, hanem az otthonépítés megismerésére ad teljesen gyakorlati utbaigazításokat. Valósággal végigvezet az országon, de nem úgy, hogy a szemünkkel csupán, de hogy a lelkünkkel is lássunk. Igen érdekes a „Palesztina Express” által összeállított uti beosztás, amely Palesztina látóútját 3, 6 és 10 napos turista utra fogja össze. Egy másik írás régióta érzett hiányt pótol: precíz ismertetést adja annak, hogy miképpen lehet Palesztinába kijutni. Megismerteti az olvasót az utlevél megszerzésétől kezdve a vízumokra fennálló szabályzatot át egészen a hajószállítás kérdéséig.

Ez az általános rész önmagában véve is értékes eseménye az erdélyi Palesztina-munkának. A könyv második része a Keren Hajjeszód tevékenységét ismerteti. Külön számol be arról az országépítő munkáról, melyet az egész ország zsidósága végez, hogy azután precíz adatokkal és részletes jelentéssel az erdélyi zsidóság szerepét is megvilágítsa. Nem szürke jelentés ez, hanem színes és eleven képe az országépítés gigantikus feladatának.

Tájékoztatót benntünk arról az élénk tevékenységről, amelyet a zsidóság legjobbjai világszerte kifejtének az országépítő-alap érdekében. Számadatak felsorakoztatásával mutatja be az egyes országok zsidóságának teljesítményeit az elmúlt években. Hűen beszámol az összegyűjtött pénzek felhasználásáról és dokumentálja ezzel ezen alap pénzkezelésének lelkiismeretes pontosságát és azt a törekvést, hogy a befolyt összegek majdnem százszázalékban arra a célra fordítsanak, amelyre azokat az adózók szánták.

Az erdélyi iroda beszámolója tükröz annak a céltudatos és rendszeres munkának, amellyel ezen intézményünk Erdély zsidóságát mind nagyobb mértékben igyekszik bevonni a Palesztina-munka eme részébe is. A beszámoló örvendetes bizonyossága a Keren Hajjeszód térhódításának Erdélyben, másrészt azonban megmutatja, hogy még nagyon sok a tennivaló e téren, mert a zsidó lakosságnak csak egy töredéke hoz nálunk áldozatot az építő országért.

A jelentésben megtaláljuk azon büdzsé részletes és számokkal alátámasztott taglalását is, amelyet a XIV. cionista világkongresszus, egyrészt a szükségletek figyelembevételével, másrészt a várható bevételek mérlegelésével, nagy körültekintéssel állapított meg. Ezen büdzsé figyelmes áttanulmányozása meggyőzhet mindenkit arról a nagy teljesítményről, amelyet a Keren Hajjeszód aránylag csekély eszközökkel már eddig is végzett és a következő évben végezni hivatott.

A Keren Kajemet Lőjiszráél a „geulat haarec”, a föld megváltásának, nemzeti parancsával ismerteti meg az erdélyi zsidóságot. Pontos és érdekes képet kapunk arról a nagy harcokról, melyet a K. K. L. direktoriama a föld megváltásáért folytat. Az erdélyi K. K. L. iroda jelentése az erdélyi zsidóság tevékenységét állapítja meg, amelyre valóban büszkék lehetünk.

Erdély zsidósága kötelezettségét vállalt, hogy ebben az évben három millió lejt gyűjt össze. Ezt a kötelezettségét teljesítette is, amennyiben a múlt zsidó évben 3,007,818:48 lejt gyűjtött össze, ami a már az azelőtti évben megnyilatkozó nagy fejlődésével szemben is kettőszázhetvenhét százalékos emelkedést jelent. Az emelkedés összege:

1,844,938 lej. Ezt az összeget 204 erdélyi helység zsidó közössége gyűjtötte össze. Ezek között 135 olyan helység volt, mely eddig teljesen távol állott a Palesztina-munkától és ebben a működési évben először vett részt az alap támogatásában. Olyan hódítás ez, mely talán minden számnál beszédesebb.

Általánosságban alig van olyan helysége az országgrésnek, melyben a K. K. L. ne fejlődött volna. Összességében ebben az évben is Temesvár gyűjtött a legtöbbet össze, 314 ezer lejt. Utána Nagyvárad következik 274, harmadik Kolozsvár 206, Máramarossziget 148 és Marosvásárhely 127 ezer lejjel.

Csupán egyetlen eddig jelentősebb fejlődést mutató város van, amely visszaesett: Szászrégen. A visszaesők között szerepel Zsibó és Medgyes is. Az egyes helységek igazi teljesítményét azonban csak a lélekszámhoz és a gazdasági helyzetéhez való viszonylatban ismerhetjük teljességében meg. Lélekszám szerint a kis Zarándpatak (Arad megye)

vezet, amelynek minden zsidó lakója átlagosan 502 lej 50 banit adott Erecz-Jisráél szent földjének megváltására. Utána közvetlenül a gyászos emlékü Józshahely (Gurahonc) következik, hol minden zsidó lakosra 397 lej esik. A harmadik Fehérvíz (Hunyadvármegye) 366-67, negyedik Kislaka 318, ötödik Topánfalva 269 80 lejjel.

A nagy városok természetesen ebben a névsorban elmaradtak. A tavalyi munkássághoz való viszonylatban a legnagyobb emelkedést a nehéz viszonyok között élő, eldugott kis máramarosi falucska Ruskova mutatja 4500 százalékos, utána Szováta 2900 százalék, harmadik Marosludas 2467 százalék, negyedik Csucs 1908 és ötödik Szilágy-cseh 1778 százalékos emelkedéssel.

Az egyes gyűjtési ágak között a persely mutatja a legnagyobb fejlődést. Ma már Erdélyben 24,300 persely szimbolizálja a Cionért nem csak imádkozó, de dolgozó zsidóságot. Egy persely átlagos jövedelme 59-10 lej volt.

De nincs olyan része a K. K. L. — erdélyi munkásságának, mely számszerű emelkedést ne mutatna. Egyetlen kivétel van: a kiadások rovata, amely a múlt évhez képest lényegesen esett.

Magyarország visszafizeti a hadikölcsönt

(Budapest, november 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az „Uj Nemzedék” értesülése szerint a kormány elhatározta, hogy a hadikölcsön-ügyeket rendezi és elsősorban azoknak, akik egész vagyonukat, vagy vagyonuk tulnyomó részét feláldozták a világháborúért és akik ennek következtében tönkrementek, visszafizeti a hadikölcsönbe fektetett összeget. Egyelőre csupán az első jegyzést veszik tekintetbe, később azonban lehetséges, hogy a további jegyzéseket is kifizetik. Hogy milyen kulcs szerint történik a hadikölcsönök visszafizetése, arról még nem szivárogtak ki hírek.

Csehszlovákia holnap választ új parlamentet

Harminc párt indul a küzdelemben. A zsidók egy cionista és egy gazdasági pártban csoportosulnak

(Prága, nov. 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az egész ország lakosságát nagy izgalomban tartja a vasárnapra kitűzött országos képviselőválasztás. Ennek a napnak Csehszlovákia további fejlődésére döntő befolyása lesz. Körülbelül harminc párt indul a küzdelemben és majdnem mindenféle politikai program képviselve van.

Már hetek óta lázas agitáció folyik az egész országban. A városokban és községekben naponta vannak gyűlések és különösen Szlovénzkóban és Ruszinszkóban folyik élénk propaganda. A két legerősebb párt: keresztényszociálista-katolikus egyesült párt, amely, ha győzelemre kerül, egész új irányt szab a csehszlovák politikának, sőt, nincsen kizárva, hogy Masaryk elnök pozícióját is veszélyezteti és a koalíciós kormányt, amelynek Benes a vezére és amely a mai helyzet fentartását és az államnak az egyháztól való elválasztását vallja programjának.

A többi pártok közül a cseh katolikus néppárt hódított teret az utóbbi hónapok alatt és Csehország és Morvaország lakóinak nagyrésze ehhez a párthoz csatlakozott.

A szociáldemokraták, akiknek a jelenlegi parlamentben ötven mandátumuk van, sok hitet veszítettek kétszínű politikájuk miatt és az új parlamentben előreláthatólag már csak harminc mandátumot fognak tudni szerezni.

A cseh nemzeti szociálisták szintén elég nehéz helyzetben vannak és annak ellenére, hogy a jelenlegi kormányban a vasut- és a postatárca birtokukban van és ezeknek alkalmazottaira erős befolyást gyakorolhatnak, csak a legnagyobb terrortal győzhetnek.

A cseh nemzeti demokraták pártja, melyet Kramarz diktátoroskodása erősen diszkreditált, csak kevésszámú mandátumra számíthat és a pénzügyi tárcát, amely jelenleg birtokukban van, valószínűleg elveszítik.

A cseh iparpárt az eddiginél nagyobb

számban kerül be a képviselőházba.

A kommunisták hűveknek tekintélyes részét elvesztették és csupán Ruszinszkóban tudnak majd nagyobb eredményt felmutatni.

Rendkívül erős Hlinka tót néppártja, amely fascista autonómiát követel Szlovákia részére. A tót nemzeti párt, amelyet Razus vezet, különösen az evangélikusok körében szimpatikus.

A zsidók két pártban küzdenek. Az egyesült zsidó pártban, amely nemzeti alapon áll és a közgazdasági zsidó pártban, amely tisztán gazdasági jellegű alakulat. Tekintettel arra, hogy mandátumot csak ugyanazon kerületben leadott huszonkétezer szavazat alapján lehet szerezni, a zsidóságnak is érdeke, hogy összefogjon, mert mielőtt szétforgácsolódik, elveszti annak a lehetőségét is, hogy akár egyetlen képviselőt küldjön a parlamentbe. Ezzel szemben ha már egy kerületben huszonkétezer szavazatot szerzett, a többi kerületekben elszórva szerzett szavazatok, amennyiben a huszonkétezeret egyszer vagy többször meghaladják, újabb és újabb mandátumra jogosítanak.

A magyar pártok három listával mennek a küzdelemben. Legnagyobb esélye Szentiványi József magyar nemzeti pártjának van, amely fuzionált a német gazdákkal és iparosokkal. Kivüle Szüllő Géza országos keresztény szociálista pártja kaphat három-négy mandátumot. A Lellei-féle frakció, amely személyes nézeteltérések miatt elszakadt Saüllőéktől, alig jön számításba. A németek három pártban csoportosulnak, keresztény szociálista, nemzeti szociálista és szociáldemokrata pártban.

A kormány a választások lefolytatására a legnagyobb bizottságot biztosítja az összes pártok részvételével minden intézkedést arra, hogy a szavazás az ország egész területén rendezettség nélkül mehessen végbe. A választás eredménye, annak ellenére, hogy az erőviszonyok többé-kevésbé ismeretesek, teljesen bizonytalan.

Az Isten muzsikusa

Chune Wolfsthal emlékezetének

1850-ben született egy keletgalíciai kis városkában, Tismienicában. Apja a helybéli zsidó templom kántora volt és szegény, mint a templom egere. Hat fiutestvére volt és mind a hatan csudálatos zenei képességekkel voltak megáldva, fiatal korukban együtt keresték kenyerüket, mint vándormuzsikusok. Ők hatan voltak a híres Wolfsthal-zenekar, amely hosszú bolyongás után Tarnopol városában vert néhány évtizedre gyökeret. Chune testvérei mint reprodukáló művészek, nem mindennapi tehetségről tettek tanúságot. Későbbi időben mint tanárok működtek a lengbergi és londoni zene-konzervatóriumokban és a gyermekeik között egész sora van a zenevirtuózoknak: Emmi Wolfsthal, Bronislaw Wolfsthal és a berlini állami opera karmestere: Josef Wolfsthal. De Chune több volt, mint egy reprodukáló művész — és ez volt életének végzete. Chune Wolfsthal lelkében öserejű alkotó művész, komponista lakott.

Zenei autodidakta volt. Módszeres tanításban sohase volt része, hacsak nem akarjuk annak nevezni katonasága idejét, amelyet ezredének zenekarában töltött ki. De alkotó ereje itt is, fiatal katonai korában kiütözött belőle. Muzsikáló lelkéből egymás után nőttek ki a katonai indulók egész sorozata, különböző valcerek és kisebb zenei alkotások. Ezeket a katonai indulókat lassanként az osztrák-magyar hadsereg ezredzenekari mind átvették, harogva fújták a tizenkét alkalomával anélkül, hogy tudták volna, hogy egy galíciai zsidó rekruta kompozíciót adják elő.

De Chune Wolfsthal alkotószőnye nagyobb munkát felé hajtotta. Minden vágya a színpad volt. Galiciában és Lengyelországban akkoridőben a zsidó színpad már virágjában volt és Chune Wolfsthal egymásután alkotta a szebbnél-szebb zsidó operetteket. A zsidó operetteket nem szabad összetévesztetni a megszokott európai operettműfajjal. A zsidó operett nem könnyűvérű librettók könnyűvérű muzsikája, hanem valami tragikus sulyos, inkább operaszerű és operettjellegűt legfőképpen csak az adja meg, hogy a librettóban prózai részek is vannak. Chune Wolfsthal termékeny muzsikus lelkéből egész sorozata támadt az ilyen zsidó operetteknek. Nemzetközi sikert mindenestre csak három alkotásával ért el: a „Jeruzsálem leánya“, a „Bosztenei“ és a „Három ajándék“ című operettjeivel. A „Jeruzsálem leánya“-t a berlini Thalia-színház is színre hozta és egymásután százszor adta elő zsufolt házak mellett.

Chune Wolfsthal életében ez a siker fordulópontot jelenthetett volna, ha nem tartozott volna a legtipikusabban élehetetlen művészek közé. Amerikába hívták ragyogó anyagi ajánlattal, de Chune Wolfsthal nem fogadta el az ajánlatot. Nem tudott elszakadni galíciai zsidóitól és inkább választotta a bizonytalan sorsot övéi között, mint a biztos révbefutást idegenben. És a művészsors keservesen megjelenedett Chune Wolfsthalon. Zsidó és nem-zsidó színházak egymásután hozták színre darabjait, de ő maga csaknem koplalva élt egész családjával. Egyszer, 1910-ben Budapesten is próbálkozott zsidó színház szervezéssel. A szegény művészt, akinek művészeténél csak naivsága volt nagyobb, megcsalták, kifosztották és szegényebben ment vissza Galiciába, mint ahogyan elindult onnan.

Aztán jött az öregség: a zeneleckék adása a napi szárazkenyérért való gyötrődés és már úgy látszott, hogy ez az istenáldotta zseni, ott fogja végezni, ahol fiatal bócher korában kezdte: a kávéházi zenekarban. De a zsidó sors még onnan is elkergette. 1918-ban a lengbergi „Abbazia“-kávéházban muzsikált zenekarával, amikor a lengbergi pogrom összerombolta ezt a kávéházat is. Chune Wolfsthal teljesen hajléktalanná, teljesen kenyértelessé lett. A többi zsidó meneküléssel ő is Bécsbe emigrált és itt, életének utolsó napjaiban megadatott neki, hogy ha anyagilag nem is, de lelki hajlandóságainak megfelelően helyezkedjen el. A bécsi zsidó színház mindenestre nagyon szerény fizetéssel, karmesterétül alkalmazta. Ebben az

állásában halt meg 1924 november 14-én. Sirját egyszerű sírkő jelöli, de emlékének éppen most áldoznak méltóan nagy és értékes alkotóéletéhez. A berlini „Juval“ zeneműkiadó cég most rendezte sajtó alá Chune Wolfsthal zenealkotásait. Wolfsthal — Goldfaden mellett — az új zsidó népmuzsikának egyik legexcepci-

onáltabb egyénisége volt, telve zsidó álmódorral, zsidó rajongással. Szegény zsidó volt, zsidó zseni, de melódjai ott élnek a lengyelországi zsidó tömegek száján és élnek mindaddig, amíg zsidó fájdalom és zsidó vágyakozás ki nem hal a zsidó szívekből. g. j.

Megjelent a román Zöld Könyv

Ötszázhetven oldalon hetvenhat dokumentum Románia álláspontjának erősítésére

(Bucuresti-Bukarest, november 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) A hónapokkal ezelőtt olyan sokat emlegetett Zöld Könyv megjelent. Tegnap délután szét is osztották a kamarában a képviselők között. A könyv két részre oszlik. Az első része Bratianu Vintila jelentése, amely nem egyéb, mint a minisztertanácsnak előterjesztett jelentés. Második része a jóvátételi és a szövetségesek közötti adósságok kérdésével összefüggő összes aktákat és dokumentumokat tartalmazza.

Bratianu Vintila történelmi visszapillantást vet Románia helyzetére, a semlegességre, majd a háború megüzenésére és a későbbi megszállások idejére, végül pedig a háború utáni időket ismerteti. Az emlékirat első passzusa az összes kötelezettségeket és jogokat tartalmazza, melyek a békeszerződésekből Romániára hármanak, illetve Romániát illetik. Külön tünteti fel a korona és rubeibeváltást, a kincstári bonok ügyét és az összes államjradékokat. Rendkívül figyelmetlenül van előkészítve a szövetségesekkel szemben fennálló adósságok része és Románia pénzügyi helyzete a háború ideje alatt.

A könyv 570 oldalból áll és 76 dokumentumot sorol fel Románia álláspontjának erősítésére.

A Népszövetség a magyarországi zsidóság tiltakozása ellenére is tárgyalja a numerusz klauzuzst

Bethlen miniszterelnök nyilatkozata

(Budapest, november 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) Részletesen jelentettük, hogy a magyarországi zsidóság vezetői óvással éltek az ellen, hogy a numerusz klauzuzst a Népszövetség tárgyalhassa. A magyar zsidóságnak ez a lépése már akkor rendkívül kinos hatást keltett nemcsak a komoly zsidó elemek, hanem a becstelenen gondolkodó keresztény társadalmi rétegek előtt is. Kétségtelen volt, hogy a magyarországi zsidóság vezetői túllépték hatáskörüket és erősen túllétek azon a célon, amelynek érdekében intervenciójuk történt: a hazafiaságon. Hogy mennyire diszónás volt közbelépésük, mi sem bizonyítja jobban, mint az a nyilatkozat, amelyet ezzel az ügygel kapcsolatban gróf Bethlen István miniszterelnök tett az „Az Est“ egyik munkatársának és amely nyilatkozatban maga Bethlen tanítja ki a magyar zsidóság vezetőit arra, hogy a zsidóság mindenképpen kisebbség, amelynek sérelmei a trianoni békeszerződés rendelkezése alapján a Népszövetség ülésén tárgyalhatók és vitathatók.

A magyar miniszterelnök szösz szerint a következőket mondotta:

— A napokban Genfben utazom, ahol első sorban pénzügyeket fogok megbeszélni. Tudvalevő ugyanis, hogy a szanálás munkája vége felé közeledik és a népszövetségi ellenőrzést talán már a legközelebbi jövőben meg fogják szüntetni. Ami a numerusz klauzuzst illeti, illetve, hogy ezt a kérdést a Népszövetség tárgyalni fogja, erre vonatkozólag a közvéleményben téves felfogások alakultak ki. A trianoni békeszerződés szerint nemcsak a nemzetiségi, hanem a vallási, faji kérdések is a Népszövetség hatáskörébe tartoznak. Minthogy pedig a magyarországi zsidóság érdekében nemrégben egy beadványt intéztek a Népszövetséghez, ez azt jelenti, hogy ez a beadvány a magyarországi zsidóságot, ha nem is mint nemzeti, de mint vallási kisebbséget érinti és ennek a beadványnak a tárgyalása éppen a trianoni békeszerződés szerint a Népszövetség hatalmában van. Hogy egy ilyen beadvány egyáltalában eljuthatott a Népszövetséghez, erről a kritikát magának a magyarországi zsidóságnak kell elmondania. A nemzetközi jogszokások szempontjából azonban egy ilyen beadvány mindenestre elképzelhető, annál is inkább, mert, mint mondom, a Népszövetség a vallási kisebbségek ügyeivel is jogosult foglalkozni.

Beavatott körökben Bethlen nyilatkozatához a következő kommentárt fűzik:

A magyar miniszterelnök, aki a pénzügyi ellenőrzés felfüggesztését akarja elérni Genfben ugyanazon a napon, amikor ott a numerusz klauzuzs kényes ügyét fogják tárgyalni, jónak látta, hogy ezt a kérdést véglegesen likvidál-

tassa, még pedig egyenesen a magyar zsidóság közreműködésével. A miniszterelnök állítólag el van határozva arra, hogy a numerusz klauzuzs népszövetségi tárgyalása elé semmiféle akadályt nem gördít, sőt, a zsidóság vezetőit éppen azért óhajtja maga mellett látni Genfben, hogy ez is bizonyítsa szabadelvűségét és megkönnyítse pénzügyi tárgyalásait.

Ezek után most már elhatározottnak tekinthető, hogy a magyarországi numerusz klauzuzs a Népszövetség legközelebbi ülésén tárgyalásra kerül.

Budapest, november 13. Magyarország népszövetségi ellenőrzése 1926. december 31-én lejár. Minthogy azonban már az utolsó költségvetési év is deficitmentes volt, valószínű, hogy a Népszövetség már most bizonyos könnyítéseket fog engedélyezni. Smith főbiztos támogatja Bethlen miniszterelnök erre vonatkozó előterjesztését.

Keddig elnapolták a kamarát

Bukarest, november 13. A kamara mai ülésén Magura liberális bejelenté, hogy Covorulimegyében a nagy szárazság miatt kevés a tekarmány. A marhakereskedők visszaélnék ezzel a helyzettel és potom áron összevásárolják a parasztoktól az állatokat és Bulgáriába exportálják. Matteiescu kéri a közlekedésügyi minisztert, intézkedjen abban az irányban, hogy a doljmegeyi vasuti hidakat hozzák rendbe. Ezzel az ülés véget ért. A legközelebbi ülés kedden lesz. A szenátusban az előző ülés ügyszökönyvének felolvasása után Alexandri az újonnan megválasztott kisenevi szenátor emelkedik szólásra. Első szenatori beszédében vázolja a rossz beszarabiai közigazgatási viszonyokat. Kéri a kormányt van-e tudomása arról, hogy mik történnek a beszarabiai adminisztráció terén. Bejelenté, hogy közlekedésügyi részletes interpellációt terjeszt be ebben a kérdésben. Kéri az elnököt, tűzzön ki egy napot, amikor az interpellációt elmondhatja.

A szenátus holnap is ülést tart, hogy megválasszák Ferdinánd király-alap létesítéséről szóló javaslatot.

Locarno a német birodalmi gyűlés előtt

Berlin, november 13. A „Vorwärts“ értesülése szerint a kormány a legközelebbi napokban két rövid javaslatot terjeszt a birodalmi gyűlés elé. Az egyik a locarnoi szerződés ratifikálásáról szól, a másik pedig felhatalmazást kér a parlamenttől arra, hogy Németország belépessen a Népszövetségbe.

Zongorák

gyári lerakata, gyári árban részletek is. **Sternburg**, — O. S. dea-Mare. Bulev. Regele Ferdinand

Megnyílt Erdély legmodernebb latszerüzlete!

Nagy választék szemüvegekben és orvosi műszerekben. Pollák Dani, Cluj, Sir. Unversitati 1. (Egyetem-u.)

— A lengyel. Bukarest összesen 13-an pedig szenátor és a főbb intéz-tiszteletükre. képviselőit. V lesznek Színai-naiába a mini-Színaiából vis Lengyelország

— A statisztikai karestből jel a legfőbb st-javaslatot, am

— Megi lapja. Bukar nap megjelen-lyek közlik, „Aparere Nat-jelenik meg

— Sám-gának trag-lentik: Megre

Sámsón Má-huszonhárom- val megmér-g-leány a cian-riumából sze-gus — egy

95. utca 14.

Tudta, hogy csöngetett és Lux Jenőhöz

azonban ezt a levelet ma

tes fájdalm-lúrlól és me

Lux Jenő lo-megtántorod-lotta Lux J

a Montefiore-volt nála, ki

konstatálni.

levelet szor-Jenőnek, a

mi volt a L-nyilvánosság-cimzett lev

meghagyta,

* Herc-vevőkönzésé-ismert bab

kötöttárukk-bok és min-azokat feltü-12. sz. ala

— O-sztoj hal-lentik: Tol

mával az-20-án emle

* Sirk-szül. Mon

nap d. e.

ben, melyr-hivja meg

— Mi-vosi folyó

„A tapasz-kölnözökh-nyugtat. A

latban va-visitont na

ezért az e-Egy orosz-dohányzás

— A-tása. A-gustoresc-örprekt-ség és gy-törtökön

Eddig ug-séget csa

* Bő-készítónél-sarok.

* Biz-Franco-F-let az or

A lengyel képviselők a király vendégei. Bukarestből jelentik: A lengyel vendégek összesen 13-an vannak. 11 közülük képviselő, kettő pedig szenátor. Ma délelőtt meglátogatták a várost és a főbb intézményeket. Délben Duca bankettet ad tiszteletükre. Délután öt órára fogadják a sajtó képviselőit. Vasárnap délnél a király vendégei lesznek Szinaiban. Külön vonattal utaznak ki Szinaiba a miniszterelnök kíséretében. Vasárnap este Szinaiból visszaindulnak Csernovitzon keresztül Lengyelországba.

A szenátus megszavazta a legfőbb statisztikai hivatalról szóló javaslatot. Bukarestből jelentik: A kamarába beterjesztették a legfőbb statisztikai hivatal felállításáról szóló javaslatot, amelyet a szenátus már megszavazott.

Megindul a „Keresztény Liga“ napilapja. Bukarestből jelentik: A főváros utcáin tegnap megjelentek a Keresztény Liga plakátjai, melyek közlik, hogy a napokban megindul napilapjuk „Aparere Nationale“ címmel. A lap két kiadásban jelenik meg Bukarestben és Jasiban.

Sámson Mária operaénekesnő hűségének tragédiája Newyorkban. Newyorkból jelentik: Megrázó körülmények közt vált meg az élettől Sámson Mária amerikai magyar operaénekesnő használatos híres hűgő, Sámson Berta, aki ciankáival megmérgezte magát. A feltűnően szép fiatal leány a ciankált, amit a Flower Hospital laboratóriumából szerzett — itt dolgozott, mint bakteriológus — egy Lux nevű mérnök lakása előtt a W. 95. utca 145 számú ház kapujában vette be.

Tudta, hogy pár perc kérdése a halál, gyorsan becsöngetett és egy asszonynak, aki ajtót nyitott, Lux Jenőhöz címzett levelet adott át. Az asszony azonban ezt felelte, hogy ő nem cseléd, vigye fel a levelet maga. Sámson Berta erőt vett a rettenetes fájdalomon, amelyek már tépni kezdték belülről és megindult a lépcsőn felfelé. Nem tudott Lux Jenő lakásáig feljutni, egy emelettel lejjebb megtántorodott és összeesett. A zuhanást meghalotta Lux Jenő és bátyjával, dr. Lux Árpáddal, a Montefiore kórház orvosával, aki épp látogatóban volt nála, kirohant. Az orvos azonban már nem segíthetett. Dr. Lux Árpád csak a halált tudta konstataálni. Az öngyilkos leány két gyászkeresztes levelet szorongatott a kezében. Az egyik Lux Jenőnek, a másik Sámson Máriaéknak szólt. Hogy mi volt a Lux Jenőhöz címzett levele, arról a nyilvánosság nem szerzett tudomást. A nővérenek címzett levélben végrendelkezett Sámson Berta és meghagyta, hogy égezzék el holttestét.

Hercules Babyház ezután értesíti a n. é. bevöközönységét, hogy raktárát a már eddig is közismert baby-árúknak kívül: női, férfi és gyermek kötöttárúkkal, harisnyával, szalag, cipke, divatgombok és mindenféle rövidáruval dusan felszerelte és azokat feltűnően olcsón árúsítja a Wesselényi M.-u. 12. sz. alatti tizletében.

Oroszországban megünnepelik Tolstoj halálának évfordulóját. Moszkvából jelentik: Tolstoj halálának 15-ik évfordulója alkalmával az orosz Tudományos Akadémia november 20-án emléktünnepélyt rendez.

Sirkövetés. Megboldogult Grün Adolfné azúl. Mond Paula sirkövetése f. hó 15-én vasárnap d. e. 10 órakor lesz a Tordai uti zsidó temetőben, melyre a rokonokat és ismerősöket ezután hívja meg a gyászoló család.

Mire jó a dohányzás? Egy angol orvosi folyóirat a következőket írja a dohányzásról: „A tapasztalatok azt bizonyítják, hogy a dohány különbözőképp hat: néha felizgat, máskor megnyugtat. Amikor az ember nagyon nyomott hangulatban van, a dohány emeli a hangulatot, amikor viszont nagyon izgatott, megnyugtat. A dohány ezért az egészséges szervezett embernek nem árt.“ Egy orosz tudós ezzel szemben azt állítja, hogy a dohányzás minden szervezetrek árt.

A gyümölcs és zöldség piaci árusítása. A kolozsvári városi tanács a Sfatul Negustoresc intervenciójára ma értesítette a rendőrprefekturát, hogy a mai naptól kezdve zöldség és gyümölcs piaci árusítása hétfőn és csütörtökön délután négy óráig van megengedve. Eddig ugyanis a piacokon gyümölcsöt és zöldséget csak tizenkét óráig volt szabad árulni.

Börkabátokat legolcsóbban Fuchs bórruhakészítőnél Oradea-Mare, Baross és Nagypiac té: sarok.

Biztosítsuk életünket és vagyónkat! Franco-Romana Ált. Biztosító Rt.-nál. Képviselet az ország minden helységében.

Holnap döntenek Mittelmann sorsáról

Dobrescu Demeter és Costa-Foru benyújtották a marosvásárhelyi törvényszékhez Mittelmann József újrafelvételi kérvényét

(Targul-Mures-Marosvásárhely, november 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) Dobrescu Demeter, az országos ügyvédszövetség elnöke és Costa-Foru, az emberi Jogok Ligája bukaresti szekciójának főtitkára, ma délnél egy órakor Marosvásárhelyre érkeztek, hogy az ártatlanul elítélt Mittelmann József perének újrafelvételi kérvényét személyesen nyújtsák be a marosvásárhelyi törvényszéknek. Az emberi jogoknak ez a két fardhatatlan harcosa időt és energiát nem kímélve, heteken keresztül tanulmányozta a Mittelmann-ügy összes iratát, amelynek során arra a meggyőződésre jutottak, hogy a jogerősen kilenc évi fegyházra elítélt Mittelmann József juszticimordnak esett áldozatul. Az ügy iratainak átvizsgálása után a két kiváló jogász emberi kötelességének tartotta, hogy neveiknek tekintélyével és súlyával segítsenek kikutatni az igazságot.

A Palesztina-hivatali közleményei.

1. Ezentúl az összes vizumokat a kolozsvári konzul adja. A vizumozáskor hatósági bizonyítvánnyal kell igazolni, hogy az illető ellen nincs eljárás folyamatban. E bizonyítványt városban a rendőrség, kisebb helységeken az előjáróság állítja ki. 3. Sürgősen felhívjuk mindazokat, akik a legközelebbi időre vizumot várnak, hogy a fent említett bizonyítványt hivatalunkhoz a leghűgősebben küldjék be. 4. Felkérjük az összes Palesztina-bizottságokat, hogy a konferenciáig Palesztinába jelentkezőket ne vegyenek fel. Legközelebbi hajóindulás: dec. 4-én.

Eljegyzés. Krémer Emmyt eljegyezte Hirsch Mór Cluj. (Minden külön értesítés helyett.) Herschkovits Jolanát Baia-Mare-n eljegyezte Lázár Henrik cluj-i fatermelő. (Minden külön értesítés helyett.)

Lebontják a pétervári Péter-Pál erődöt. Bukarestből jelentik: Petrográdból érkezett jelentés szerint a Péter és Pál fegyházat lebontják. A szovjetkormány határozata szerint helyébe egy városi parkot létesítenek.

Ex libris. (Edition Lepage) 5-6 száma is értékes és komoly figyelmet érdemlő tartalommal jelent meg. — A román irodalmi részben többek között Panait Istrati-ról, Ontel Anghel és Kyra Kiralina európai híre regények szerzőjéről, továbbá Valsen verseiről hoz ismertetést. — A német rész a komoly irodalmi események és művek egész sorozatáról számol be. Itt szerepelnek: Tolstoj regényének tizenkötöttes németnyelvű nagy kiadása. Papini: Das leben Christi. Jakob Wassermann szenzációs új könyve „Laudin und die Seinen“, Max Brod „Reubeni, Fürst der Juden“ és számos más új könyv recenziója. Külön szenzáció a négyoldalas olasznyelvű szemle. A francia irodalomból Edmond Jaloux, Binet Velmér, Maurice Rostand új könyvein kívül a francia irodalomnak több száz újdonságáról referál. A magyar részt Rákosi Jenőnek a könyvről irt megkapó elmélkedése vezeti be, ezt követik: Rákosi Jenőnek, Szász Károlynak és Laczkó Gézáknak Papiniról írott cikkei. Móritz, Babits, Heltai új könyvei és a magyar irodalom bő termésének teljes regisztrálása.

Léb Teréz bécsi utjáról hazaérkezve, szalonját Széchenyi-tér 36. alatt, I. emeleten, Weinstein Etelkával társulva, e hó 15-én megnyitja.

Az utolsó török szultán fia kifosztott egy angol grófnőt. Bécsből jelentik: Burna Eddin herceg, a hazájából elűzött és nemrég egy földközi tengeri szigeten elhunyt V. Mohamed török szultán fia, aki az ifjú török köztársaság megalapítása óta Bécsben él, itt megismerkedett lord Douglas angol milliósos elvált feleségével. A szép angol grófnő beleszeretett a török hercegbe és a kedvéért az osztrák fővárosban maradt. Douglas lord elvált feleségének évi jövédalma meghaladja a két millió frankot és olyan bőkezűen szórta mindent, ahol megfordult, a pénzt, hogy már egész legendák terjedtek el róla. A hazájából kiűzött török herceg és a lord elvált feleségének szerelméből házasság lett. A házasságuk egyideig zavar-talan volt és boldognak látszott. A leégett herceget a milliósos asszony ellátta értékes fontokkal és négyhónapi együttlétük alatt közel egy millió frankot költött el a hercegi férj. Néhány hónap előtt sürgős és halaszthatatlan ügyekben az asszonynak Londonba kellett utaznia. A napokban vissza-érkezett a felesége, de ekkor szörnyű meglepetés érte. A szolgálai, akiket nemrégiben ő fogadott fel,

Demeter Dobrescu és Costa-Foru a pályaudvarról egyenesen a törvényszéki épülethez hajtottak, ahol az előre megszerkesztett feliratot személyesen nyújtották át a vizsgálóbíróknak. A vizsgálóbírótól értesültek, hogy a marosvásárhelyi törvényszék a napokban már foglalkozott az ügygel, amikor az állambiztonsági hivatal kolozsvári vezérfelügyelője az újabb nyomozás iratát hivatalosan megküldötte a törvényszéknek. Ezek az iratok Puchlapok Gyula és Iconar kiváló detektívek, valamint Székely Bélának, az Uj Kelet munkatársának nyomozási adatait tartalmazzák és a Mittelmann ellen emelt vádakat alapján megrendíték.

A marosvásárhelyi törvényszék az újrafelvételi kérvény ügyében holnap hozza meg a döntést. Costa-Foru és Dobrescu Demeter Marosvásárhelyen várják meg a törvényszék döntését.

közölték vele, hogy a gazdájuktól parancsuk van, hogy a fenséges asszonyt ne engedjék be az általa fejedelmien berendezett lakásba. Az asszony ügyvédhez rohant, akinek előadta, hogy egy bécsi mecsében adta őket össze egy török hodza. Az ügyvéd megmagyarázta, hogy a házasságuk nemcsak Bécsben, hanem másutt is érvénytelen. Lord Douglas egykori felesége erre elment a kertületi rendőrkapitányságra és kérte, hogy fizettesék vissza a török herceggel azokat a milliókat, amelyeket könnyelműen a volt török szultán hetedik fiára pazarolt. A herceg földhözragadt szegény ember és még ha akarná is, nem tudná vagyonszámba menő összeget a „feleségének“ visszaadni. Az ügy azonban ezzel az egyoldalú elintézőssel nem ért véget, mert a szerelmes asszony tovább viszi a dolgot és bíróság elé fogja állítani V. Muhamed Bécsbe emigrált és nyomorgó fiát.

Bolsevik „rádió-koncertet“ hallgat-tak Szlovenszkóban. Kassáról jelentik: Kassán és Pozsonyban több rádiókézlők messzi távolból különböző érthetetlen hullámokat fogott fel, amelyeket helyel-közzel rendszertelen emberi hangok és ordítások kísérték. Csak nagyritkán volt kivehető egy tiszta hang, amely egy templomban tartott litániához volt hasonlító: „Zdravstvujte tovarisi, hurraa...“ és ennek válaszkép: „Hurraa...“, melybe belevegyült fütty, férfi és női kiabálások. Később egy monoton szónoklat: „Rabocie, tovarisi... Kommunisztická socialistická internacionala... hurraa... hurraa...“ Ebbe a zűrzavarba belevegyült egy katonazenekar kórusa, indulók, himnuszok... A rádió egy moszkvai tüntetéssel mulattatta a nyugat rádiótulajdonosait azon a napon, amikor a szovjet nyolcadik évfordulóját ünnepelték. Ezt az ünnepséget a szovjet rádiófon utján akarta továbbítani. Akik végighallgatták a szovjetkoncertet, azt mondják, hogy ilyen „csudakoncertet“, amelyben annyi diszsharmoniót vegyítettek, még soha nem éltek.

Olebon Jól Izléseben

ruházkodhat!

Figyeljen.	Figyeljen.
Téli felöltő, dublé, csak	1600
Téli felöltő, I. sz., dublé, csak ..	2100
Téli felöltő, angol kelme, csak ..	3000
Téli boss-u fekete kabát, csak ..	2600
Téli boss-u fekete I. kabát, csak ..	3600
Téli boss-u kabát, szőrmézve ..	4200
Színes, fekete vagy kék ruha ..	1900
Egész finom szövettel elkészítve ..	2800
Méret után	3600

Állandó nagy választék bel és külföldi szövetekben.

GENTLEMAN

Str. Reg. Ferdinand (Wesselényi-utca) Parisiennel szemben

aspontjának

akkal ezelőtt olyan kamarában a képviselő, amely nem a jóvátételi és a dokumentumokat

emlegességre, majd boru utáni időket tartalmazza, melyek tünteti fel a korona vendkívül figyelmére Románia pénzügyi

ntjának erősítésére.

g tiltako- lauzaszt

a magyar zsidóság szterelnök állítólag hogy a numerusz yalása elé semmiféle zsidóság vezetőit ellet látni Genf- szabadelvűségét és gyalásait.

elhatározottnak te- rországi numerusz legközelebbi ülésén

Magyarország nép- 3. december 31-én ár az utolsó költ- és volt, valószínű, most bizonyos köny- I. Smith főbiztos tá- relnök erre vonat-

k a kamarát

A kamara mai ülésén egy Covorulimegyében tevéssé a tekarmány. A k ezzel a helyzettel és parasztoktól az állato- k. Matteiescu kéri a intézkedjen abban az vasuti hidakat hozzák t ért. A legközelebbi tushan az előző ülés után Alexandri az levi szenátor emelkedik zédében vázolja a rossz könyveket. Kérdi a kor- bi, hogy mik történnek terés. Bajtleniti, hogy lációt terjeszt be ebben t, tüzzön ki egy napot, padhatja.

est tart, hogy megeza- létesítéséről szóló ja-

rodalmi gyűlés

„Vorwärts“ értesülése telebbi napokban két rodalmi gyűlés elé. Az ratifikálásáról szól, a kér a parlamenttől arra, sen a Népszövetségbe.

yári lakata, gyári ár- u részlete is. Stern- erg. — Oradea-Mare. alev. Regele Ferdinand

ete! 1. (Egyetem-u.)

KÖZGAZDASÁG

Három szindikátus alakult a szesztörvényjavaslat módosítása érdekében

Ellentétek az ipari és mezőgazdasági szeszgyárak között

(Cluj-Kolozsvár, nov. 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) Közöltük, hogy a romániai szesz, likőr és sörgyárosok egységes fronton indítanak akciót az új szesztörvényjavaslatnak jelenlegi formájában való törvényerőre emelkedése ellen. A tömörülést az tette szükségessé, hogy az egyes országrészekben működő különböző szindikátusok nem tudták e tekintetben eredményeket elérni, annál is inkább, mert Bratianu Vintila pénzügyminiszter kijelentette, hogy csak abban az esetben hajlandó a törvényjavaslatot módosítani, ha a szeszipari érdekeltségek egységes módosító javaslatot terjesztenek a kormány elé.

Az érdekeltek a napokban tartották meg szindikátusi alakuló közgyűlést Bukarestben, amelyen megválasztották a tisztikart is. A megalakulást, mint ismeretes, hosszabb tárgyalások előzték meg, mert az egyes szakmák között súlyos ellentétek voltak. Végül is olyan megoldást találtak, amely szerint a sör, likőr és szesztermelők külön-külön alakítják meg szindikátusukat és mint az UGIR külön szakosztályai fognak működni, a szesztörvényjavaslat kérdésében lefolytatandó akciót azonban egységesen hajtják végre.

A megalakulást megelőző tárgyalások főleg a likörgyárosok és szeszgyárosok közötti ellentétek eloszlatását célozták, amely között súlyos differenciák voltak. A likörgyárosok ugyanis két csoportra oszlanak. Az egyik csoportnak az ipari berendezkedése megfelel az új törvényjavaslat intézkedéseinek, míg a másik, a javaslat törvényerőre emelkedése esetén nagy investíciókat kell, hogy eszközöljön, ha a likörgyártásra vonatkozó rendelkezéseknek eleget akar tenni. Az érdekellentéteket végül is sikerült áthidalni és megalakították a Likörgyáro-

sok Országos Szindikátusát, melynek elnöke Peters regáti likörgyáros, az erdélyrészi alelnök pedig Gyárfás Dezső, a Bognár és Szántó részvénytársaság igazgatója.

A sörgyárosok szindikátusának elnöke Bragadiru regáti szesz- és sörgyáros, ügyvezető elnök pedig Bürger Albert sörgyáros.

Bár a szesz-szindikátus is megalakult, ennek kebelében azonban még súlyos ellentétek vannak. Itt főleg az erdélyi és bánáti ipari és mezőgazdasági szesztermelők között éleződtek ki az ellentétek és a megegyezést az is megnehezítette, hogy a Kolozsvárt működő mezőgazdasági szeszgyárosok szövetségének elnöke nem tudta garantálni, hogy az új alakulatba, amelyben túlsúlyban az ipari szesztermelők vannak, a mezőgazdasági szesztermelők is tömegesen be fognak lépni.

A mezőgazdasági szeszgyárak a pénzügyminiszter elé terjesztendő memorandummal kapcsolatosan olyirányú módosítást kívántak, hogy a mezőgazdasági szeszgyárak ugyanolyan jelleggel legyenek felruházva, mint az ipari szesztermelők, de ezenfelül adják meg azokat a privilégiumokat, amiket a mezőgazdasági szeszgyárak eddig is élveztek. Az ipari szesztermelők azonban ezt a második kívánságot nem honorálták és így a memorandum megszerkesztése körül a két csoport között még ellentétek vannak. Ebben a kérdésben egyébként e hó 23-án megtartandó mezőgazdasági szeszgyárosok közgyűlésén fognak dönteni.

A szeszgyárosok országos szindikátusának elnöke ugyancsak Bragadiru, aki mellett hat alelnök működik, még pedig Erdély és Bánát részéről Tischler Mór, Aradról báró Neumann, Brassóból pedig dr. Czell Vilmos szeszgyáros.

A CFR teherforgalma. Bukarestből jelentik: A CFR vezérigazgatósága statisztikája szerint szeptember hónapban 126747 vagonot, októberben pedig 156727 vasuti kocsit raktak meg áruval szállításra.

Decemberben döntenek a bukaresti valutaperben. Bukarestből jelentik: Az a nemzetközi bíróság, amely dr. Weisz Fülöp, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank vezérigazgatója elnökletével dönt abban a valutaperben, mely a Züricher Bankverein és a bukaresti Pinou Schuller Bankház között fennáll, december 15-ére halasztotta az ítélet kihirdetését.

Mikor kell posta csomagok után fekbért és házhozszállítási díjat fizetni. Régen panasz tárgyát képezte az, hogy a posta azok után a csomagok után is felszámított házhozszállítási díjat, amelyeknek csupán a szállító levelét kézbesítik. A Sfatul emiatt interveniált a postafőnökségnél, ahonnan a posta vezérigazgatóságához továbbították az intervenció anyagát. A vezérigazgatóságtól ma jött meg a vá-

lasz, amely szerint mátol kezdve csak azok után a csomagok után fizetendő házhozszállítási díj, amelyek ténylegesen házhoz lesznek szállítva. Ugyancsak megszüntette a vezérigazgatóság azt az állapotot is, hogy a kereskedők csomagjaik után fekbért fizessenek. Eddig minden csomag után, még akkor is, ha csak egy napig fektűt a postán, fekbért számítottak fel. A vezérigazgatóság rendelete értelmében ezután fekbért csak olyan csomagok után lehet felszámítani, amelyek öt napnál tovább vannak a postán. A fekbért csakis hivatalos nyugta ellenében fizetendő.

A kolozsvári Erdélyi Bank a Banca Chrissoveloni érdekkörébe került. Bukarestből jelentik: Közöltük, hogy a Banca Chrissoveloni és az Erdélyi Bank és Takarékpénztár többségi részvényesei között tárgyalások indultak az Erdélyi Bank részvénytöbbségének átvétele tekintetében. A tárgyalások most fejeződtek be, még pedig eredménnyel. A szerződés értelmében a Banca Chrissoveloni 67 szá-

zalékos részesedést vállal a banknál, amelynek cége az átalakulás után Erdélyi Kereskedelmi Bank (Banca Comerciala Ardeleana) lesz. Az átszervezett pénzintézet 40 millió lej alaptőkével indult. Az alakuló közgyűlést még ez év december havában megtartják. Az intézet elnöke N. Chrissoveloni, alelnöke pedig Weisz Fülöp lesz.

A munkakamarai törvényjavaslat módosítása. Jelentettük, hogy a munkaügyi minisztérium táviratilag utasította a munkaügyi inspektorátusokat, hogy a munkakamarák felállításának előkészületeit függeszték fel. Közöltük annak idején azokat az okokat is, amelyek a már kész és a szenátus által megszavazott törvényjavaslat módosítását szükségessé teszik. Mint értesülünk, a javaslatot átdolgozás végett egy speciális bizottságnak adták ki, amely bizottság az érdekeltekkel karöltve fogja a módosításokat végrehajtani, még pedig olyan formán, hogy a munkakamara kizárólag a munkásérdekek szolgálatában álljon.

TÖZSDE

November 13-án

A lej: Zürichben 242 50, Párisban 11 50, Budapestben —, Bécsben —

Kolozsvár. A piac a lej újabb esésének jegyében szilárdan indult, ez a szilárdulás délutánra fokozódott. A devizák árai rohamosan emelkednek. A külföldi piac legújabb szenzációja a lengyel zloty újabb hatalmas esése. Az árfolyamok a következők:

Bécs 30 35—30 50, Prága 6 40—6 44, Budapest 327—329, Páris 8 30—8 90, Zürich 41 65—41 80, Newyork 215 80—216 50, London 1047—1053, Milánó 8 80—8 90.

Zürich. Zárlat: Berlin 123 50, Amsterdam 208 85, Newyork 518 87, London 2515 00, Páris 2120 00, Milánó 2105 00, Prága 1537 50, Budapest 72 70, Belgrád 920 00, Bukarest 242 50—242 50, Varso 77 00, Bécs 73 10.

Bukarest. Devizák: Páris 8 90, Berlin —, London 1047, Newyork 215 00, Milánó 8 80, Zürich 41 50, Bécs 30 50, Prága 6 40.

Bukarest. Valuták: Napoleon 800, német márka 51 00, leva 1 50, török lira 122, font sterling 1038, francia frank 8 85, svájci frank 41 00, olasz lira 8 58, drachma 2 90, dinár 370, dollár 213 00, lengyel forint 34 00, osztrák schilling 30 50, magyar korona 30 00, cseh korona 6 29, belga frank 9 40, holland forint —.

SPORT

A holnapi sportprogram

A bajnoki mérkőzések ez évben régen nem látott népszerűségnek és érdeklődésnek örvendenek.

Vasárnap a Haggibbor—CFR és KKASE—Universitatea mérkőzések állnak az érdeklődés homlokterében. A CFR az elmúlt vasárnap a Husosok fölött aratott 4:0 arányú fölényes győzelmet és miután a csapat ténylegesen kvalitásos játékosokból áll, nincs igazuk azoknak, akik a mérkőzést már eleve az ugyancsak jó formában lévő Haggibbornak könyvelték el. A mérkőzés sorsa csak erős küzdelem árán fog eldőlni. Az Universitatea—KKASE mérkőzés az U. formahanyatlását tekintve, könnyen a kereskedők győzelmével végződhetik, csak az egyetemi csapat ki nem játsza végre játékosai igazi tudásának megfelelő formáját, amely után a klub hívei oly régen szomjaznak. A KAC—Husos és a Victoria—Academia mérkőzések a favoritok biztos győzelmével végződnek. Külön érdekessége lesz a mérkőzéseknek a mérkőzést vezető bírák szereplése. Néhány bírák akadályoztatása miatt ugyanis olyan bírák feladata lesz a vasárnapi mérkőzések levezetése, akik nem éppen a közbizalom letéteményesei.

A részletes program egyébként a következő: Sétateri pálya: délután 1 órakor CFR—Haggibbor, bíró Adorján Ödön, határbírók Giurgiu Gheorghe és Pop Aurel.

Délután 3 órakor KAC—Husos, bíró Petrán, határbírók Negrutiu és Darabantiu.

CFR-pálya: délután 1 órakor Academia—Victoria, bíró Dürer János, határbírók Bagyula és Adorján Viktor.

Délután 3 órakor Universitatea—KKASE, bíró Seliosanu, határbírók Mirion Gheorghe és dr. Lócsey László.

Csak a legfinomabb

szövetés selyemből

készült toítottak lehetnek elegánsak. Naponta ékeznék taktárra a szebbnél-szebb

divatkelmék

„Au Printemps“

divatruházba. (Ezelőtt Missir), Cluj, Str. Memorandului 11.

A me
Három

(Bucures Kelet tudosi karesti parla zán elképzel lament folyo amely arról budapesti tá mogatta. A ket ir és ig mely a „po képviselők litikus a „Lupta“ cik nak, söt azt nak messzer szervezkedo

Bizonyo egy problén utodlás kérd mindenik p szeretné me tisztában va sukat ugy ujból való akadálya.

Mert ho ma már bef tudják, hog még a válasz a kérdésben sok sem jut három frakc nek az élén a frakcióna lisoknak vég ezzel vállain mert az a n nak, tekinté hogy a koru hetik befoly litikai aktiv hetik pártju esetleg meg

A másoc tilával és C frakciója, a hangoztatja zelme, a vá és a jelenle választások szeretné, ha mat, amely liberálisok litikai hely

A legfo hatják át a Az öreg mert remél már némile kivált dissz erősödni a kiváló dissz séget tudná Termész kormányt berálisok sz megfelelő i liberálisokn

Bármily a parlamen portálják a frakciójában amely Cuz nek. Ezek párton felti gátokat t agitációval rasztpárt k csökkentse Igen ér ez a kis cs lett agitál. lent a korr mányának

A liberálisok Cuzával akarják megoldani a kormányválságot?

Három frakcióra szakadt a kormány. Averescu, vagy Guza legyen Bratlanu utódja?

(Bucuresti-Bukarest, november 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) Csak az, aki ismeri a bukaresti parlament szövényes életét, tudja igazán elképzelni, milyen hatást váltott ki a parlament folyosóján a „Lupta“-nak az a cikke, amely arról adott hírt, hogy Guza professzor budapesti tárgyalásait a liberális kormány támogatja. A lap további szenzációs leleplezéseket ír és így érthető az a feszült várakozás, mely a „politikai pikantériák“ iránt fogékony képviselőkön uralkodik. Néhány ellenzéki politikus a leghatározottabban állítja, hogy a „Lupta“ cikke mindenben megfelel a valóságnak, sőt azt is, hogy a kormány egyes tagjainak messzemenő céljai vannak Cuzával és most szervezkedő pártjával.

Bizonyos, hogy a politikai életet ma csak egy probléma foglalkoztatja és ez a kormányutódlás kérdése. Természetesen ezt a kérdést mindenik párt a maga érdekeinek megfelelően szeretné megoldani, de aki a helyzetet ismeri, tisztában van azzal, hogy a liberálisok távozásukat úgy fogják előkészíteni, hogy a hatalom újból való átvétele ne ütközhesen különösebb akadályba.

A három frakció

Mert hogy Bratianuék távozni fognak, az ma már befejezett tény. Még csak azt nem tudják, hogy lefolytatják-e a választásokat, vagy még a választások előtt átadják helyüket. Ebben a kérdésben egyébként még maguk a liberálisok sem jutottak egységes megállapodásra, mert három frakció alakult — háromféle programmal.

Az egyik frakció a fiatalok csoportja, akiknek az élén Duca és Marzescu állanak. Ennek a frakciónak az az álláspontja, hogy a liberálisoknak végig kell küzdeni a választásokat és ezzel vállalni az esetleges megbukás esélyeit, mert az a nézetük, ha kisebbségben is maradnak, tekintélyes ellenzékot fognak alkotni, úgy, hogy a kormányzaskor mindenkor érvényesíthetik befolyásukat, de ezenfelül megfelelő politikai aktivitással esetleg annyira megerősíthetik pártjukat, hogy a kormányon lévőket esetleg meg is buktathatják.

Averescu sánszal

A második frakció Bratlanu Jonellel, Vintilával és Constantinescuval az élén, az öregek frakciója, akik a fiatalokkal ellentétben azt hangsúlyozzák, ha nem biztos a liberálisok győzelme, a választásokba nem szabad belemenni és a jelenlegi kormány legfeljebb a községi választásokat folytassa le. Ez a frakció azt szeretné, ha olyan kormány venné át a hatalmat, amely elég garanciát nyújt arra, hogy a liberálisok által teremtett mai gazdasági és politikai helyzetet respektálni fogja.

A legfontosabb kérdés tehát az, kinek adhatják át a hatalmat.

Az öregek közül sokan Averescut akarják, mert remélik, hogy az averescanusok, akik már némileg megerősödtek a paraszt pártból kivált disszidensekkel, még jobban meg fognak erősödni a liberális és a nemzeti pártból még kiváló disszidensekkel és azáltal megfelelő többséget tudnának alkotni.

Természetesen Averescuék csak átmeneti kormányt képeznének és a választásokon a liberálisok szekerét tolnák előre, hogy aztán megfelelő időben a kormányhatalmat ismét a liberálisoknak adják át.

Cuza miniszterelnökjelölt?

Bármilyen valószínűtlennek is látszik, mégis a parlament folyosóján egészen komolyan kolportálják azt a hírt, hogy ugyancsak az öregek frakciójában van egy harmadik kis csoport is, amely Guza professzort akarja kormányelnöknek. Ezek azzal érvelnek, hogy Guza minden párton felül áll és mint ilyen, nagyszerű szolgálatokat tehet a liberálisoknak, mert megfelelő agitációval képesnek látszik arra, hogy a parasztpárt kompakt tömegein rést üssön és ezzel csökkentse a parasztpárt választási esélyeit.

Igen érdekes egy másik indoklás is, mellyel ez a kis csoport Guza miniszterelnöksége mellett agít. Eszerint Guza kisebb veszélyt jelent a kormányon, mint Averescu, mert kormányának külföldön egyáltalában nem volna

sulya, belföldön pedig, ha bármikor hozzáfogna programjának megvalósításához, a komoly rétegek elfordulnának tőle, a liberális párt megvonná támogatását és így könnyűszerrel félre lehetne állítani az utóból.

Hogy ez a kombináció nem fantazmagória, hanem a valóságban létezik, elég utalni arra, hogy a liberálisok Lugoson nem állítottak eljelölést Cuzának és hogy Guza professzor állandó agitációs körutakat végez, mégpedig a jelek szerint a kormány hallgatóságos beleegyezésével. Ezek az agitációs körutakon pedig

A pénzügyminiszter fel akarja oszlatni a munkaügyi és közlekedésügyi minisztériumokat

(Bucuresti-Bukarest, november 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) A minisztériumok reorganizáló-bizottsága tegnap Bratlanu Vintila elnökletével ülést tartott. Ezuttal a munkaügyi minisztérium költségvetését tárgyalták. Az egyes tétel megvitatása során Bratlanu Vintila azt a szenzációs kijelentést tette, hogy az államnak nem volna semmi kára abból, ha a munkaügyi minisztériumot teljesen feloszlatnák. Éppen ennyire fölöslegesnek tartja a közlekedésügyi minisztériumot is, amely miután a vasut, a posta és a viziutak igazgatósága önálló autonóm jogkörrel lettek felruházva, elvesztette munkakörét.

Kifejezte azon kívánságát, hogy az összes kerületi igazgatóságokat a csatolt területeken oszlassák fel és helyettük szolgálati inspektorátusokat állítsanak fel.

„Vacarestibe vannak bezárva az ország becsületes emberei“

Jorga a lengyel parlamenti vendégeknek, mint érdekességet ajánlotta figyelmébe a vacaresti fegyházat. A miniszterelnök a bolondokházába küldi Jorgát

(Bucuresti-Bukarest, november 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) A lengyel parlamenti kiküldöttek látogatásával kapcsolatban egy igen érdekes incidens támadt, melyet a „Viitorul“ a következőképen ad elő:

A lengyel képviselők ma végiglátogatták Bukarest nevezetességeit és így megtekintették a patriarchatus melletti szerzetes rendházat is. Amikor az egyik lengyel képviselő a szerzetesház feliratát olvasta és arra azt a megjegyzést tette, hogy „érdekes“, Jorga, aki a lengyelekkel volt, azt a kijelentést tette, hogy vannak nálunk ennél sokkal érdekesebb feliratok is, így például a Vacarestiben. A lengyel képviselő erre érdeklődött, hogy messze van-e Vacaresti, mire Jorga így válaszolt:

— Nincsen messze. Fegyházzá van átalakítva az ottani szerzetesrend és abba vannak bezukva

az ország becsületes emberei. Be vannak zárva mindazok, akik az országnak jobb kormányzást kívánnak. Ha történetesen én most kísérletet tennék a hatalom átvételére, minden bizonnyal engem is odajuttatnának. Sőt Önnel is így tennének — mondja tovább Jorga, — ha velem összekötöttésbe lépne.

Egy liberális képviselő, aki éppen ott volt és ezt végighallgatta, beszámolt erről Bratlanu Jonelleknek, aki felháborodva mondotta, hogy miért nem felelték Jorgának azt, hogy itt a közelben van egy bolondokháza, ahol Jorga az idegeinek lecsillapítására helyet kaphat.

A cikknek, melyben a „Viitorul“ erről beszámolt, „Jorga örült!“ a címe. A lap kommentárként hozzáfűzi, hogy ezután nem fog Jorgával polemizálni, mivel a mai eljárásával bebizonyította örültségét.

Jabotinsky Bukarestbe érkezett

Megalakítja az aktivista-revizionista párt romániai szervezeteit

(Bucuresti-Bukarest, november 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) Napokkal ezelőtt jelentette az Uj Kelet, hogy Vladimir Jabotinsky, a cionista mozgalom aktivista-revizionista pártjának elnöke romániai turnéra készül. Jabotinsky tegnap meg is érkezett Bukarestbe. Az északi pályaudvaron a „Renasterea“-klub számos tagja várta a cionista mozgalom radikális ellenzékének nagytehetségű képviselőjét. Jabotinsky a Majestic szállodában szállt meg. Az Uj Kelet munkatársának alkalma volt beszélgetni Jabotinskyvel, aki romániai útjának céljairól a következőket mondotta:

— Azért jöttem Romániába, hogy az itteni cionistákat felvilágosítsam a cionista mozgalom tényleges politikai helyzetéről és az ebből folyó aktiv politikai megatartás szükségességéről. A cionistáknak végre nyíltan szemébe kell nézniük az előttük álló problémáknak és keresniük kell a pozitív megoldás útjait. A cionista mozgalomban a mi pártunk az egyetlen, amely ennek az aktiv politikának szükségességét hirdeti. A legutóbb megtartott bécsi kongresszuson már mint megszervezett párt léptünk fel, de az idő rövidsége miatt csak igen kisszámú csoportot alkottunk, annak ellenére, hogy a zsidó tömegek legnagyobb része lelke mélyén meg van győződve az általam hirdett eszmék és megoldási módok helyességéről. A kon-

gresszus után megkezdettük pártunknak az aktivista, revizionista pártnak megszervezését az összes zsidó lakta országokban. Eddig bejártam Lengyelországot, Csehszlovákiát, Németországot és Ausztriát és mindenütt sikerült megalakítanom pártunk szervezeteit. Romániába is azért jöttem, hogy szervezetbe tömörítsem az aktivista-cionizmus nagyszámú híveit. E hó 19-én Bukarestben tartok előadást, aztán meglátogatok néhány nagyobb regáti és bukovinai várost.

— Erdélybe is eljön Elnök ur?
— Kaptam meghívást egy erdélyi csoporttól is, ahol állítólag a cionista ifjuság kiséri érdeklődéssel pártunk tevékenységét. Minden körülmények között törekedni fogok, hogy az erdélyi meghívásnak eleget tegyek, már csak azért is, hogy közelebről megismerhessem az erdélyi zsidóságot, amely az utóbbi években oly figyelemreméltó módon kapcsolódott bele a cionista munkába.

— Nem lehet elvégezni az őszi vetéseket a nagy szárazság miatt. Bukarestből jelentik: Jasiból érkezett jelentések szerint a hatóságok jelentést kapnak a vidékekről, hogy az őszi vetéseket nem lehet eszközölni a rendkívül mértéket öltő szárazság miatt. Beszarábiában a helyzet katasztrófális.

Poloskákat házilag kiirtani petéikkel együtt csak a „NOXAVAL“

lehet. — Ára olcsó, hatása biztos, kezelése egyszerű. Kapható gyógyszerárakban és droguériákban 30 lejért. Főraktár: Dr. BIRÓ gyógyszerár. Cluj.

A Zsidó Nemzeti Szövetség kolozsvári helyicsoportjának közgyűlése

(Cluj-Kolozsvár, nov. 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jelentettük már, hogy vasárnap délelőtt fél-tizenegy óraker a Zsidó Nemzeti Szövetség kolozsvári helyicsoportja közgyűlést tart a Herzl-klub Calea Regele Ferdinand 48. szám alatti helyiségében. A közgyűlés iránt rendkívül nagy érdeklődés mutatkozik, mert azon a legfontosabb zsidóproblémák fognak tárgyalás alá kerülni.

Dr. Fischer József és dr. Fischer Tivadar a Szövetség elnökei fogják ismertetni az egyes kérdéseket, míg Székely Béla a palesztinai munkáról, Hamburg József pedig palesztinai programjáról fog előadást tartani.

Készenlétben a japán hadiflotta a kínai események miatt

(Tokió, november 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) Feng kínai tábornok, aki tudvalevőleg keresztény hiten van, a csütörtökről péntekre virradó éjszaka puccsot intézett a kormány ellen és annak valamennyi tagját foglyul ejtette. A puccs következtében Tulan Csin Juan köztársasági elnök lemondott. Pekingben kihirdették az ostromállapotot, minthogy zavargásoktól tartanak. A japán kormány elhatározta, hogy tengeri haderőit készenlétbe helyezi arra az esetre, ha a Kínában élő idegen állampolgárok érdekében intervencióra volna szükség.

A templom válaszol Cuzának

Dr. Eisler Mátvás főrabbi péntek esti beszéde

(Cluj-Kolozsvár, november 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) Dr. Eisler Mátvás, kolozsvári főrabbi a péntek esti istentiszteleten magas szárnyalású beszédben reflektált Cuzá professzornak az Uj Kelet egyik legutóbbi számában tett nyilatkozatára, melyben munkatársunk előtt a legsúlyosabb vádakkal illette a zsidóságot és a zsidó kérdés egyedüli megoldásaképpen a zsidók kiűzetését Románia és Európa területéről jelölte meg.

den népek jámborai részeseülnek az örökkévaló üdvösségben. Igen, a zsidóság volt az, amely a legborzalmasabb üldöztetés, a legkeserűbb elnyomás idején is hálával és fanatikus szeretettel gondolt azokra, akik csak valamilyen kevés megértést tanúsítottak szenvedéseivel szemben. Elég talán az 1110 körül elhunyt mainzi érsekre hivatkoznunk, akinek ravatlatát siránkozó zsidók tömegei fogták körül, amelyek ruhájukat megszagatva kísérték utolsó útjára a szentéletű főpapot.

Dr. Eisler Mátvás főrabbi elmondott beszédének tartalmát még a délután folyamán ismertette velünk, amelynek lényegesebb kitételeit itt adjuk:

— Hámán óta a gyűlölet infernalis poklában még nem lángolt olyan magasan a tűz, mint ennek az ősz, öreg embernek szívében. Egyetlen bibliai kitételeből igyekszik ellentünk a legsúlyosabb vádat megalkotni, azt a vádat, mely szerint a zsidóságot világhatalmi ábrándok fűtik és a világ népei elől azt akarja elvenni, ami e népek jogos tulajdona. Ez az ősz professor a bibliának azt a szakaszát olvassa fejünkre, mely négy és fél-ezredév előtt hangzott el, s amely így szól: „Városokat adok neked, amelyeket nem te építettél, házakat, amelyeket nem te töltöttél meg, gyümölcsfákat, amelyeket nem te plántáltál. Ennek a kitételnek bűnös voltát éppen az a professor olvassa fejünkre, akinek nemzete, ma a civilizáció magas fokán maga is megselekedte azt, amit Mózes népe a hódító jogán megselekedett. Románia uralkodó népének ölébe a hódítás, vagy visszahódítás jogán olyan városok hullottak, amelyeket nem ő épített, egyszerű kulturávak lettek az övéi, amelyeket nem ő hordott össze, végtelen rónák termékeny sokasága került birtokába, amelyeknek gyümölcsét a hódítás idejéig nem ő élvezte. S mégis kinek jutott eszébe szemére lobbantani a hódítónak az ő hódítását? Senkinek. Sőt a világnak az a része, amely a hódítóval szövetségben volt, még érdemül tudta be és elismeréssel hódolt a hódítónak.

— Pedig Izrael és a mai hódítók között lényeges különbségek vannak. Ma kulturális tekintetben legalább is egyenrangú népek viseltek hódító hadjáratot egymás ellen, míg Izrael az egész mai emberiségnek tett szolgálatot azzal, hogy a kanaáni erkölcselenség fészket megbolygatta, hogy szétadta az emberáldozatok oltárait és helyükbe az Egy-isten és az erkölcsi világ szolgálatára állított fel oltárokat.

— Szemünkre lobbantja az ősz professor egy tanaitának azt a Talmudban feljegyzett és ezerszer félremagyarázott kifakadását, mely így hangzik: „A pogányoknak még legjobbjait is öld meg“. Ezzel szemben ott van a szentírásnak egy csomó kitétele, melyet a legtisztább és legnemesebb emberi szeretet fűt át. „A pogánybetegeket gyógyítsd Izrael betegeivel és a pogány szegényeit tápláld Izrael szegényeivel“ — mondja a Szentírás. Avagy a legszebb és legszárnyalóbb kitételemlítsem-e, melynél emberszeretőbbet, egyetemesebbet egyetlen népek a vallása sem hordott a szeretet oltárára? Ime, így hangzik ez az idézet: „Min-

— Korunk modern Hámánja mindezt természetesen nem látja meg, mert nem is akarja megérteni. Őt csak a gyűlölet fanatizmusa fűti, a gyűlölet, mely soha sem épít, hanem csak mindig megront és mindig igaztalan. Azoknak, akik a zsidóságot azzal vádolják, hogy világhatalmi ábrándok fűtik, azt feleljük, hogy a zsidóság tényleg világhatalomra tör, de szellemi és erkölcsi uralomra, mert elől akar járni az erkölcsi tisztaság, a szellemi finomság útjain, nem azért, hogy ezeket az erőket más népek elnyomására használja fel, hanem éppen ellenkezőleg, hogy példát mutasson a gyűlöletben a szeretetre, az erkölcselenségben az erkölcsre, a szellemtelenségben a szellemre. Ezzel felelünk a gyűlölet szavaira, mert meg vagyunk győződve arról, hogy amikor az ősz professor gyűlölettől áthatott vádjaira az emberiség már csak borzongással fog visszagondolni, a mi szeretetretörő világhatalomunk diadalmaszkodni fog minden poklokban.

— A végrendeletek rekordja. Londonból jelentik: Nagy gondot okoz az örökösödési bíróságnak egy végrendeletet, amelynél nagyobb és szövevényesebb még soha sem volt a világon. Husz év előtt meghalt egy londoni nagykereskedő és körülbelül 20.000 font sterling vagyont hagyott hátra, amelynek általános örököse az özvegy lett. Két évtizeden át az özvegy szerencsétlen folytatta tovább néhai férjének üzleti vállalkozását s ezalatt az idő alatt folyton, napról-napra írta végrendeletét. Minden vagyonterelt belefoglalt testamantumba, katalógusokat csatolt egyes intézkedéseihez, hogy kinek mi jár az ő halála után, régi hagyományozást módosított, másokra írta rá s így az évek során annyira felgyűlt a sok irás, hogy az kötetekbe foglalta végrendelezését. Most, hogy meghalt, négy testes kötet maradt utána sűrű teleírva. Agy kötetbe egész végrendeletét, hogy két kötet egyenként 702, a másik két kötet külön-külön 406 oldalt tartalmaz.

Arad és Temesvár
városokban üzletfeleink látogatására, magas jutalékkal
megbizottat keresünk
Uj Kelet kladóhiv. Cluj

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
Szerkesztik: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei, félévre 460 lei, egész évre 850 lei.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Szombat
5686.
Machshava 26.
1925. nov. 13.
Szióra:
Chája Sarah
Sabbat mivorechim

Pernye-vers

Fájdalma vonzott, topáz-zöld szemében
Sohasem látott bánat fénye ült.
Fárosszá gyult ez ékes szem az éjben,
míg kedve zugó tengerré hevült.
Arcának mását sehol, sose láttam,
emlék volt mégis: bus idő-virág,
szirmain sorsom utjait csodáltam
s szerelmén nőttem — sebzett férfi-ág.
Most, hogy mulik mámore már tölem
s emléket fűdi vad álom-homok,
tudom: uj hitem nem lesz senki nőben,
mert titkok ők s mindig ők az ok.
Zenéje száll, ki ritmusába téved,
azé az uj szó, uj álom, erő,
most halkuljon el minden régi ének:
uj élet partja mindig temető.
Salamon László

— Az E. Zs. N. Sz. kolozsvári helyicsoportjának közgyűlése. Az E. Zs. N. Sz. kolozsvári helyicsoportjának vasárnap d. u. 1/2 6 órára hirdetett közgyűlését technikai okok miatt ugyancsak vasárnap délelőtt fél-tizenegy óraker tartják meg.

— A kolozsvári zsidó nőegylet első ezidei teatestélye. A kolozsvári zsidó nőegylet e hó 14-én, szombaton este 8 óraker rendezi első ezidei teatestélyét a Newyork nagytermében. A nagyszabású estély iránt vasárnap délután a Calea Victorieia lévő helyiségében a zsidó árvaház gyermekei között száznál több ruhát fog kiosztani. A ruhakiosztás ünnepség keretében fog megtörténni, melyre az összes hitközségeket és zsidó társadalmi egyesületeket meghívta a nőegylet.

— Bratianu Vintila egy banival sem engedi emelni a kereskedelemügyi tárca költségvetését. Bukarestből jelentik: Az ipari és kereskedelemügyi minisztérium költségvetési bizottsága Bratianu Vintila elnökletével tegnap délután ülést tartott, amelyen Bratianu Vintila kijelentette, hogy nem járul hozzá, hogy egy banival is meghaladj a jövő évi költségvetés az elmúlt évit. Tancred Constantinescu 20 millió töbletet kívánt az üresedésben levő állások betöltésére s uj hivatalok kreálására. Bratianu Vintila azonban kategorikusan visszautasította a kívánságot.

— A nyugdíjazott tisztviselők első hónapban teljes fizetésüket kapják. Bukarestből jelentik: Több oldalról érkezett panaszra a pénzügyminisztérium ugy intézkedett, hogy a nyugdíjba helyezett tisztviselők a nyugdíjaztatásuk utáni első hónapban rendes fizetésüket kapják meg. Nyugdíjaikat később fogják megkapni.

— A Radics-párt bevonul a kormányba. Bukarestből jelentik: Belgrádi jelentések szerint Butievici közoktatásügyi miniszter lemondott. Pasicu kijelentette, hogy a lemondással megvalósulhat a Radics párt bevonulása a kormányba.

— Cseh katonai bizottság a fővárosban. Bukarestből jelentik: Tegnap egy cseh katonai bizottság érkezett a fővárosba és mára egy lengyel bizottságot várnak. Illetékes helyen kijelentik, hogy a különböző bizottságok tisztán azért jönnek Romániába, hogy tanulmányozzák a román hadsereget. Ezzel szemben egyesek szerint a látogatásnak más célja is van.

SZIN

A Ros művészi tel Szinházban, cséret szupe produkciójá vel, nemcsak kozásban is hibába esik egyéniségét alkotásaiba. adásuk stil lényegének fenomenális jai nem így nagy alkotó hetetlen fin szellemével pretált zené pompás szél lának ilyenikai, mint len művész A kvartett volt, mint titáni zene! Nem kevés "Tod und megrázó, nyekben p szerű zenei nomság, m zengtek fel sokáig ott ben. A Ro A földszint lelkesedő, helyek val A földszint rája" már kivételeknek gadáára.

Vasárnap: Hétfő: To Szerda: A

Masa p este lesz. kezétni, ideig mara vizjátéka tával, hog szombat e előadásra

Ha aka Ha akarna ismerős m és az Ezü csak háza téki fo:du azonban n cepte sze Az uj dar

Délután kedves op ház Leng után a M Ezzetsirál a fő női repben.

A cárri zációs dar vasárnap a vezetőst

Szombat ujd tév Szombat sod sz. Vasárnap lito Lás ée Vasárnap

„La Carneval“ -- Goldstein & Co Oradea-Mare, Bulv. Reg. Ferd. 7.

Kézimunkaanyagok

kelimfüggönyök,északi gyapju gyári áron. — Kérjen mintaküldeményt.

SZINHÁZ - MŰVÉSZET

A Rosé kvartett Kolozsváron. Végre olyan művészi teljesítményt élveztünk tegnap a Magyar Színházban, amelyre joggal alkalmazhatják a dícséret szuperlatívuszait. A Rosé-kvartett művészi produkcióját bátran illehetjük a „tökéletes“ jelzővel, nemcsak technikail, hanem felfogásbeli vonatkozásban is. A legtöbb zenei interpretátor abba a hibába esik, hogy saját túlzottan jelentősnek érzett egyéniségét igyekszik belezúzni nagy muzsikuskok alkotásaiba. Ez mindenestre érdekessé teszi előadásuk stílusát, azonban mindig az eredeti művek lényegének rovására. A Rosé kvartett kiválósága, fenomenális volta abban csúcsosodik ki, hogy tagjai nem igyekeznek önmagukat belemagyarázni a nagy alkotók érzéseibe és gondolataiba, hanem hihetetlen finomsággal, előadásuk pompás analitikus szellemével maradék nélkül tárják elénk az interpretált zenei alkotások minden cilllogó, nemes, pompás szépségét. A finomságnak és hozzá hasonulásnak ilyen mesteri alkalmazását, — ugye technikai, mint dialektikai tekintetben — még egyetlen művész együttestől sem hallottunk Kolozsváron. A kvartett Beethoven-interpretációja szinte több volt, mint tökéletesség: maga volt Beethoven, a titáni zeneköltő zengő, zúgó, siró, mosolygó lelke. Nem kevésbé megragadó módon adták elő Schubert „Tod und Mädchen“ című kvartettjét. Lenyűgöző, megrázó, magához vonzó, szinte transcendens fényekben pompázó volt interpretációjukban a egyszerű zenei alkotás minden akkordja. Erő és finomság, mélység és magasság nemes harmóniában zengtek fel a hurokról, melyeknek emléke még sokáig ott fog rezonálni a műértő közönség lelkeiben. A Rosé-kvartett sikere mély és meghatározó volt. A földszint ugyan nem volt egészen telt és igazán lelkesedő, de annál őszintébb volt az emeleti ülőhelyek valóban zeneértő publikumának lelkesedése. A földszinti közönséget a táncházak zenei „kulturája“ már egészen képtelenné tette — tisztelet a kivételeknek — a magasabb zenei élvezetek befogadására. (s. l.)

OPERA ROMÁNA.

Programul săptămănal.

Vasárnap: Carmen.
Hétfő: Tosca.
Szerda: Aida (Turay Emma vendég, Amneris).

MAGYAR SZINHÁZ

A színházi iroda közleményei

Masa pénzt keres második előadása szombaton este lesz. A bemutató sikeréből arra lehet következtetni, hogy a Masa pénzt keres még hosszú ideig maradhat műsoron. Verneuilnek ez a kedves vígjátéka annyira megfogta a közönséget hangulatával, hogy már vásárolják a jegyeket nemcsak a szombat esti, de még a vasárnap délután hat órási előadásra is.

Ha akarnám. A jövő hét premierje a Geraldya akarnám-ja lesz. Geraldynak két színdarabja ismerős már a kolozsvári közönségnek: a Szeretni és az Ezüstlakodalmom. Új darabja vígjáték, ugyancsak házassági problémával foglalkozik és a vígjátéki fordulatot egy látészlagos házasságtörés okozza, azonban nem a megszokott francia vígjátékirók receptje szerint, hanem egészen finom eszközökkel. Az új darab a jövő hét közepén kerül színpadra.

Délutáni előadások. Szombaton délután ismét kedves operettet, az Elssler Fannyt játéza a színház Lengyel Irénnel a címszerepben. Vasárnap délután a Masa pénzt keres kerül színpadra. Előtte az Ezüstsírály fél 3 órai kezdettel, Karácsonyi Iliivel a fő női szerepben, László Andorral a fő férfi szerepben.

A cárnő. Biró Lajos és Lengyel Menyhért szenzációs darabja a repiz szereposztásában kerül színpadra vasárnap este, Poor Lili, Kemény, Forgács játéka a vezetőszerepekben.

Magyar Színház heti műsora

Szombat délután 4 órakor: Lisler Fauny, (Operett-ujdonosság bilencdszer. Lengyel Irén felléptével. Mérsékelt helyárakkal. Sorozatsz 106.)
Szombat este 8 órakor: Masa pénzt keres. (Másondszor. Neményi Lilivel. Napi bérlet 37 sz. A. Sorozatszám 107.)

Vasárnap délután fél 3-kor: Ezüstsírály. (Leszállított helyárakkal. Karácsonyi Iliivel. A László Andor mulató jelenetét Puskás Béla és zenekara kíséri. Sorozatszám 108.)

Vasárnap délután 6 órakor: Masa pénzt keres.

(Harmadszor. Neményi Lilivel. Rendes helyárakkal. Sorozatszám 109.)

Vasárnap este háromnegyed 9-kor: A Cárnő. (Poor Lilivel. Bérletszűnetben. Sorozatszám 110.)

Hétfő: Masa pénzt keres. (Negyedszor. Napi bérlet 38 sz. B. Sorozatszám 111.)

Kedden este 8 órakor: Csandélet. (Molnár Ferenc új egyfelvonásos. Először.) Utána: Botcsinálta doktor. (Moliere-repiz. Premier-előzet 18 sz. Sorozatszám 103.)

Kedden este 10-kor: Ötörai vendég. (Maximilian román színtársulatának vendégjátéka. Emelt helyárakkal. Sorozatszám 112.)

Mozgók műsora.

Select-mozgó. Urania-mozgó. Péntek és szombat, november 13 és 14. „Quo Vadis“. A neri korszak monumentális képe, 10 felvonásban. Főszerepben Emil Jannings. Művészi rendező: Gabriellino d'Annunzio. Technikai rendező Georg Jacoby. Rendes helyárak.

dező: Gabriellino d'Annunzio. Technikai rendező Georg Jacoby. Rendes helyárak.

Apollo-mozgó. Péntek és szombat, november 13 és 14. „Dráma a farsangor“. Monumentális dráma egy eltévedt ember életéből, 6 felvonásban. Filmbre alkalmazva Conuan Doyle regénye u.án.

MARTIN PAL Jun.
Oluj, Piața Mihail Viteazul 25.
כשר ועלכווארען פֿאַבריק
ערציינט אללערליי ועלכווארען
מאכט פראקטישע ווערען פראקטיש פֿער נאכמאכט
פֿיריקאראנט אונד דער און פֿערלאנגען.

Hirdessen az Uj Keletben

Szenzációs ujdonság!

Kittinő trafilézere!
Ma a Metropol kávéház pazar fényű, naponnan berendezet helyiségében táncal egybekötött teadélután 5--7-ig. Five o'clock és minden csütörtökön és szombaton a téli szezon tartama alatt Uri társaságok találkozóhelye!

Szíves látogatást kérnek a Tulajdonosok.

Átköltözöm a Cal. Reg. Ferdinand 6 sz. alá

6 szem. karlsbadi teáskészlet . . .	Lei 420.—
6 " " sandwichkészlet „	380.—
1 pár „ teáscsésze . . . „	25.—
6 szem. metszett pohárkészlet . . .	345.—
6 " " kompótkészlet „	117.—
Metszett vizespohár	5.50
„ borospohár	4.50
Valódi alpakka kés, solingeni . . .	75.—
„ „ villa vagy kanál „	45.—
„ „ kávéskanál . . . „	25.—

Eredeti japán vázák már 60 L-től kezdve, francia és belga üveggészletek, ezüst evőeszközök, képkeretek, karlsbadi tűzálló edények, angol fayence mosdókészletek, villanycsillárok.

Vendéglői, kávéházi felszerelések leszállított áron

FISCHER CLUJ

Utolsó hét!

és bászai zsidó

dr. Marton Ernő
100 le, negyedrre
sz évre 80 le.
szé csak a forrás
sz.

ár

öld szemében

ve ült.
szem az éjben,
hevült.

e láttam,
ő virág,
odáltam
szett férfi-ág.

a már tölem
homok,
sz senki nőben,
ők az ok.

a téved,
erő,
m régi ének:
mető.

Salamon László

olozsvári helyi.
Az E. Zs. N. Sz.
vasárnap d. u.
vülését technikai
nap délelőtt fél-

ögyelet első ez
ári zsidó nőgyelet
örakor rendezti első
nagytermében. A
p délután a Calea
zsidó árvaház gyer-
t fog kiosztani. A
fog megtörténni,
és zsidó társadalmi
let.

y banival sem
elemügyi tárca
entik: Az ipari és
öltésvetési bizott-
vel tegnap délután
Vintila kijelentette,
y banival is meg-
s az elmúlt évit.
ó töbletet kívánt
öltésére s új hiva-
azonban kategó-
ségot.

viselőik első hó-
apják. Bukarest-
erkezett panaszra a
ézkedett, hogy a
a nyugdíjaztatásuk
fizetésüket kapják
k megkapni.
ui a kormányba.
jelentések szerint
er lemondott. Pasio
l megvalósulhat a
nyba.

ág a főváros-
egnap egy cseh
ővárosba és mára
k. Illetékes he-
böző bizottságok
ba, hogy tanul-
et. Ezzel szemben
más célja is van.
akigyapju gyári
ntaküldeményt.

Raktáron levő **valodi angol** szövetekből **legeleg ársabb ruhákat** jutányos és elő yts feltételek mellett készítek.
Herkovits Jenő uri szabó
 CLUJ, v. Bolyai- és Szentegyház-u. sarok

APRÓHIRDETÉSEK
 Szociális közéleti egy sz... vastagabb betűve 6 lej. Leg...
 szociális közéleti egy sz... vastagabb betűve 6 lej. Leg...
 szociális közéleti egy sz... vastagabb betűve 6 lej. Leg...

Magánjáró öntvényeket nyer en és megmunkálva szállít Friedrich Testvérek gépgyára, Timisoara. 1819

Sámuel, Parkszaatorium, Héber, hittan, talmud órákat vállal felelősséggel. 203

Hölgyek figyelmébe!
 Mindennemű modern hajmunkák, tambourir választék, kizárólag el...
 Mindenemű modern hajmunkák, tambourir választék, kizárólag el...
 Mindenemű modern hajmunkák, tambourir választék, kizárólag el...

Fiatal segédet rövidárszakmából, december elsőjére való beépéssel, tizetési igények megjelölésével keresek. Ajánlatokat „Szombaton zárva” jellegé a kiadóra kérek.

Férfikalapokat fest, tisztít, formál, és vasal

Fehér István, Cluj
 Str. Memorandului 21. Redout épület

Cséplogarnitúrákat, lokomobilokat, cséplőket és elevátorokat minden nagyságban keresek vételre. Részletes leírást kérek. Eliás Győző gépészmérnök Timisoara III. Str. Radulescu 6. 1813

Str. Juliu Maniu 7.

Antik háló, íróasztal, vitrin és szőnyegek jutányos árban sürgősen eladó. Monosoi-ut 141. Hátul az udvarban. 202

Faszinet vagonkételekben keresünk megvételre. — Ajánlatot kérünk Friedrich Testvérek gépgyára, Timisoara. 181

Gajzágó Márton
 Cluj, Str. Regina Maria No 24.
 késes, műköszörős, műszerész, nickelőző telep.
 חלפים זינג איממער
 אים לאנער

Aranyér
 „Arusol” Goedecke
 aranyér ellen több mint 25 éve a legjobban elismert szer. Egyszerű alkalmazás, biztos siker. Minden fájdalmat azonnal megszüntet és meggyógyítja a gyuladt, sebes és vérző helyeket. — Csalmás alkafészektől mentes. Reggel és este egy kúpocskára tesz a végbélbe bevezelve. Minden patikában és drogériában kapható.
 BUKÁREST
 RAKTAR **F.H.MEES** CALEA GRIVITEI 67

Rendkívüli alkalmi árak!
 I-a színes french ing csak 260 lej
 Selyem elejű ingek, legfinomabb kivitelben csak .. 350 lej
WEISS SIEGFRIED
 kalap- és uridivat áruházában, Cluj, Calea Reg. Ferdinand 10 sz.

Pénztárnoknői, levelezőnői állást keres intelligens urilány „Szombat megartásával” jellegre. 192

Nyomdák! Könyvkötészetek!
Füződrótot minden számban és mennyiségben szállít gyári áron a Tip. **Fraternitas** Cluj, Str. Baron L. Pop 10. Ajánlatot szívesen szolgáink. Nagyobb tételnél vitékre is utazunk.

Megérkezett
Katz és Bernát
 céghez — Cluj
 Gyönyörű verdelli **citrom**, ugyszintén **japán rizs** és másfajta **glasse rizsek**, **fügeuj**, mogyoróbél, **malozsa**, **mandula**, sardíniák, **ringli**. — **russli 100-as dobozban**, **conservék** és compotok.
 Azoknál mindenfajta fűszer és gyarmatárúk lesznek a legolcsóbb napi árban árusítva.
 Telefon: 3-97. Telef. n.: 3-97.

Naponta friss bihajtely kapható, házhoz szállítva is. Schawatzné, Rudolf-ut 36.

Párisi legmodernebb minták után arany, ezüst és színes himzések estélyi és utcai ruhákra legszébben készít a **Műhímző Salon** Str. Memorandului (Unio u.) 15. Piássó, gouvré és a jour munkák gyorsan készülnek.

Használjunk kizárólag
PLANTOL
 legjobb nővéngyszirt, mert ez tisztia, egészséges és kiadós!
 Főtitelendő Fuchs Benjámín nagyváradi főrabbi felügyelete alatt készül, szigorúan ortodox rituális előírás szerint.
 Képviselet: **HARTIG & HIENZ Cluj**
 Str. Juliu Maniu 8. Telefon 1-18.

Zsák Ponyva
 Mindennemű célokra legelőnyösebben beszerezhet ő
Albala Izsó
 Timisoara
 Piata Traian No 10

Valodi angol szövetkülönlegességek raktáron minden angol és francia uri szabóság, Cluj, Calea Victoriei 2 sz. (volt Eisenstädter-szűcsüzlet)

Róth
 cipésznél Szép-u. 2. szám alatt készülnek a legújabb divatu
cipő-különlegességek.

A Tordai Sörgyár Rt.
 különleges gyártmánya, a
Lux-sör
 a létező legjobb sörkülönlegesség, forgalomba került és minden jobb helyiségben kapható.

Markesztos...
 Képzőművészek...
 Anglia cs...
 mandatár...
 Paris, no...
 tudósítója je...
 újból megke...
 éjszakán át...
 rint, fosztog...
 és transzjord...
 vontak össze...
 zék, hogy a...
 letre lépjene...
 Borz...
 Varsó, n...
 közlekedő g...
 téves váltóá...
 kovnói gyor...
 Eddig tizen...
 huztak ki a...
 A nemz...
 Bukarest...
 toianu lakás...
 közös vezér...
 ilyen résztve...
 Braila a nem...
 pártiak Mih...
 val voltak k...
 párt közötti...
 Kommuniké...
 de nagy rez...
 Amer...
 Oia...
 Róma, n...
 értesítette M...
 ország hábor...
 csupán a há...
 ötven százal...
 kamatokra t...
 dollárt tesz...
 fizetni.
 Uj fra...
 Paris, n...
 tériumi hely...
 nevezték ki...
 berlini nagy...
 Első...
 London...
 alattjáró, an...
 zett, négy...
 elsüllyedt. A...
 tengeren, de...
 már csak n...
 A buvárok...
 az elsüllyed...
 tengeralattj...
 ideig el tud...
 okszigénfejl...
 nyiségű lev...
 Bon...
 Ujvidé...
 Jugoszlávia...
 szerződés...
 Orjuna szer...
 hívtak és...
 betiltotta...
 tek össze...
 oszlatni, he...
 akkor a ka...
 A robbaná...
 rendőrség...
 tartóztatta.